
Szvoren Edina

BÁBEL TORNYA

Az első család arra hivatkozott, hogy kancsal. Nem volna jó, ha a gyerek ezt a nézést tanulná meg. Egy hét után azt mondták, ne jöjjön, keressen más családot. Az irodán azt tanácsolták, válasszon anyásabb keresztnevet, az bizalmat ébreszt a szülőkben. Anna vagy Emma. Habozott.

A második család lapos tetős ikerházban lakott. A trolitól tíz percet kellett gyalogolni. A csengő zárlatos volt, és ez tetszett. Nem herdálják a pénzt, nem a látszatoknak élnek. Az anya nagy szemű, hosszú lábú nő volt, ő jött ki a kapuhoz. Nem lehetett eldönteni, hogy visel-e harisnyát. Ilyen anyának ő is örülne. Nagy kutya jött lihegve, nyálasan. Rozsdafoltokkal a bundáján. A lány ösztönösen hátrébb lépett. Az anya mosolyogva állt a kutya elé. Aztán mondta, csupán a szagát akarja megismerni. Tartsa a kutya orra elé a kezét bátran. Engedje, hogy szagmintát vegyen. A kutyát Pirinek kellett szólítani, az anyát Emmának – éppen így. A kutya rozsdafoltjai a kerítésről származtak. Piri, Piri. Aztán kicsukták ezt a gölemet.

Az apa sámlin ült, és kavicsokat válogatott. Felülről jött a fény. Bojána? – kérdezett vissza az apa. Föltápáskodott, és megrázta a kezét. A Bojána annyit tesz: harc. Igen, tudom, felelte a lány. Egy montenegrói dédszülő után kapta ezt a nevet. Az apa a kavicsokat három különböző méretű puhafa dobozba zárta, és nyújtózkodva a tálalószekrény tetejére rakta. Az anya oldalról a lány arcába nézett.

Kétszer szóltak, mire megmozdult valami az emeleten. Felemás zoknik jelentek meg a lépcsőn. Fényes gesztenyebarna haja volt a fiúnak, óvodába járt. Fogta a korlátot, ahogy jött lefelé. A fiúnak jó hallása volt, ugyanakkor helyből másfél métert tudott ugrani. Már keresni kellett volna a megfelelő iskolát. Életkori sajátosság, hogy a gyerek nem nyújtotta a kezét. A lány keze a levegőben maradt. Az első baki. A fiú azt kérdezte, tud-e cipőfűzőt kötni. Tudok, felelte a lány.

Aztán a szülők felajánlották, hogy tegeződjenek. Szörpöt kínáltak. A fiú nem kért, leült a sámlira. Néhány dolgot megbeszéltek, körbevezették a lakáson. Hihetetlen volt, de a szülők mindössze tizenegy évvel voltak idősebbek a lánynál. Bojána a ruhájára lötytyintette a szörpöt. Úgy tartotta a kezét, hogy ne vegyék észre a foltot. Kötetlen beszélgetés. A férfi meg a nő egy osztályba járt a gimnáziumban. Egymásba szerettek, de csak huszonegy évesen házasodtak össze – talán mert egy padban ültek az iskolában. Látszott, sokadjára mesélik. Ki volt osztva, ki melyik mondatot mondja. Az anya kibújít a cipőből. A bőre volt füstszínű, nem a harisnyája. Hát ennyi. Amikor kikísérte a lányt, azt kérdezte, nem akarja-e hajszárítóval megszáritani a foltot. Nem, nem, jó így. Piripiri. Akkor holnap.

A fény felülről jött. Az apa pár hete üvegtéglára cserélt néhány tetőcserepet. Művelt volt, de a létra tetején sem félt. Kemencét is tud építeni, büszkélkedett az anyával. Az anyát táncolt, gálaelőadásokra néha még mostanában is hívják. Akaratlanul a nő lábszárára nézett. Bojánát arról faggatták a barátai, hogy az előző helyen molesztálta-e az apa. Ez volt a mániájuk. A kancsalságra csak legyintettek. Bojána elmesélte, hogy az irodában kérdőívet töltött ki az első családról. Meg kellett válaszolnia, hogy takarításra fogták-e a háziakat.

A szülők nem öltöztek ki a színházba. Az anya készült el előbb, keze már a kilincset fogta. Az apa még észrevett valamit a tükörben. Hívta az anyát, hogy segítsen. Emma. Az anya odasietett, átvette a hajlított nyakú ollót. Terpeszbe állt a kádakilépő fölé, és gondterhelten arccal a férje orrához hajolt. Kicsipentette a kilógó szőrszálat. A fiút hidegen hagyta, hogy a szülei szeretik egymást. Hogy az anyja feszelen, nagy szemű nő magától értetődő mozdulatokkal. A fiút csak a tapéta érdekelt. A sámlin állva rajzolatgatott az előszoba falára. Sosem lépett túl a zöld kereten, amit az apa keze húzott zsírkrétával. Szabad kézzel, nyílegyenesen. Minden szobában volt egy krétával kijelölt terület, ahol a fiú rajzolhatott a falra. A nappaliban bordó volt a keret, az étkezőben kék és így tovább. Elköszöntek. Bojána még látta a színezett üvegen keresztül, ahogy Piri kutya az apa combjára ugrik, és összesárossza a nadrágját. Kínos volt, hogy a kertkapun túlról az anya visszanézett. A harmadik baki. De mi volt a második?

A fiú abbahagyta a rajzolatot. Kaukázusi kefirrt kért Bojánától. Kanalat már önállóan keresett. Megette a kefirrt, megmosta a kezét. Azt mondta, fölmege az emeletre, és fölment az emeletre. A lány nem tudta, mihez kezdjen. Nem tapintatlanság-e követni egy öt és fél éves gyereket? Nehogy megint bakit kövessen el. A második baki a szörp volt, igen. Ott állt Bojána a falépcső alján, az esztergált gömbdíszt szorongatta. Végül levette a cipőjét, és fölment. Hangoosan lépett, szinte döngve, nehogy meglepje a fiút. Megriad, leesik egy székről, összetöri magát, és kész a baj, az újabb baki. – De a fiú a szülők hálószobájában ült, a földön. Kavicsokat válogatott. Hívta a lányt, hogy válogasson ő is, de Bojána nem ismerte a szempontokat. Leült. Tologatta a köveket. Tudsz cipőfűzőt kötni?, kérdezte a fiú. Tudok, csodálkozott Bojána. Ebben a szobában barna volt a zsírkrétakeret.

Csörgött a telefon. A fiú ült süketen. Ezt nem beszéltek meg a szülőkkel. Bojána fölállt. Látta, hogy az óriáskutya a bokrok közt galoppozik. Úgy futott, ahogy a hintalovak inganak, előre-hátra. A fiú föl se nézett. Fehér volt a szája a kaukázusi kefirrtől. A telefonkészüléket, mondta, az éjjeliszekrényen találod. Találod. Akkor hát eldőlt. A lány fölémelte a kagylót, és beleszólt. Halló, az anya volt az. Nehéz odafigyelni arra, amit szép hangok mondanak. Az ő szüleinek reszelős volt a hangja a szénsavas italoktól. Fog jönni egy nő, aki a plümot fogja kérni. Mert tisztításra szorul. Addig készítsd össze, mondta, és hozzátette, hogy légy szíves. Bojána bólintott, elköszönt. Nem merete megkérdezni, mi az a plümo. Izzadni kezdett, visszaült a fiúhoz.

Vizes volt a szeme alja. Később vizes lett a fültöve és a térdhajlata. Nézz ide rám, szólította meg a fiút. A fiú becsukta a szemét. A lány fogott egy zsebkendőt, és megtörölte a fiú kefires száját. Kefires volt, magyarázta. Nem jó, ha a gyerekek nem tudják, mi történik velük. Ezt az irodán tanácsolták ugyanazok, akik a névváltoztatásra próbálták rábeszélni. A fiú sóhajtott, aztán elpakolta a kavicsokat. Az ágytakarót föllibbentette, a puhafa dobozokat pedig betolta a sötétbe, az ágylábak mögé. Talán először nézett Bojánára. Fölvonta a szemöldökét, és azt kérdezte: Föléred a szekrényt? Mutatta, melyiket. Nem hiszem, felelte a lány. A plümo járt az eszében. Székről sem? De, székről igen. És nem esel le, ha fölállsz rá? Nem, nem hiszem. Jó az egyensúlyérzéked? Azt hiszem, jó. Hiszed vagy tudod? Azt hiszem, tudom.

Bojánának hoznia kellett egy széket. Fölmászott rá. A fiú mondta, hogy nézze meg, nincs-e valami a szekrény tetején. Nem mondta, kérte. Bojána kinyújtotta a kezét, belenyúlt a porba. Nincs itt semmi, mondta, csak pókháló. A fiú csalódott volt. Mélyebben, egészen hátul. Nos? A kutya ugatni kezdett mély hangon, rekedtesen – minden meggyőződés nélkül. Ha a girbegurba zúzalékösvényen futott, leverte a cserjékről a vízcseppeket. A lány lábujjhegyre állt, és nyújtózott, ahogy csak tudott. Mégiscsak van itt va-

lami, mondta. Egy doboz. De ekkor megszólalt a csengő. Bojána az órára nézett, és leugrott a székről. Jöttek a plümoért, mondta félhangosan. Leszaladt a földszintre, a fiú utána. Piripiri, ne ugrálj. Aztán észrevette a fiú karján a dunyhát.

Nehéz volt Emmának szólítani az anyát. Mindenütt jelen volt a lába: a lábtörlőn, a férje ölében. A kocsi gázpedálján, frottírzokniban a konyha kövén, napozás közben egy szék keresztrúdján. Közel kellett volna hajolni hozzá, hogy látni lehessen a harisnyát vagy a harisnya hiányát. Annál is közelebb. A nyugdíjas táncosoknak rengeteg szabadidejük van, s az anya orgonálni tanult. Bojánának egy délután elmagyarázta, milyen cipő kell a pedálok nyomogatásához. Megmutatta: lapos sarkú. Hívta Bojánát a templomba, de ő nem mert igent mondani. Nem a kancsalság miatt. Az az igazság, hogy sokat gondolt az anya szemével. Újra és újra megálmodta a plümos telefonbeszélgetést. Mikor fölriadt, hangosan megismételte az anya álombéli mondatait: feleszin, feletan. Latifa nem hula. Leírta egy papírra, hátha reggelre értelmet nyernek a szavak. De semmi nem változott. Az a plümos eset volt Bojána negyedik bakija. Azelőtt Bojána azt sem tudta, hogy létezik lábdunyhá a világon.

A férjtől tartott kicsit. Nem akarta, hogy meglássa az arcát, mikor a feleségére néz. A férj havonta eljárt a Duna-partra szűnyogot számlálni. Kiállt az ártéri erdőbe, és hagyta, hogy összecspidessék a szűnyogok. Fizetést kapott érte. Az apa hívta magával szűnyogot számlálni, de Bojána úgy érezte, sajnálatból. Pedig nem tudhatott róla meg a szüleiről semmit. Végül csak az apa ment a folyóhoz, meg a fia. Az apa szép egyenes vonalakat tudott húzni szabad kézzel, a fia pedig helyből másfél métert ugrott. A kertben karókkal jelezték, ahogy a fiú fejlődött. A karókra rávésték a dátumot bicskával vagy ácsceruzával. Ezekon idővel keresztülmásztak az éticsigák. Mindenkinek van valamilyen adottsága, Bojánának is, nyilván. Ezt már az anya mondta a konyhában. Mindenki tehetséges valamiben. Nem volt jó kettesben maradni az anyával. Ekkora, nedves szemmel. A lánynak eszébe jutott egy filmjelenet: középkorú nő kezébe fogja egy fiatalabbik állát. Bojána hazudott valamit, és inkább hazament. Az anya, aki akkor még biztos nem tudott a lábdunyhás esetről, szokás szerint kikísérte a lányt. Viszlát, Bojána. Amikor a lány írni tanult, a nő még csak gimnazista volt. Ekkora, nedves szemmel.

Az anya gálaestre volt hivatalos. Füstszínű nejlonharisnyát húzott, igazából. Aznap nem táncolt, hanem díjakat adott át. Valószínűleg pogácsákat harapott félbe, mikrofonba beszélt, meg bátorítóan mosolygott a fiatalabb táncosokra. Némelyiknek esetleg még az állcsúcsát is a kezébe vette. A gálára elkísérte a férje is. Hiszen együtt magasabbnak látszottak, mint külön-külön.

A fiú most már hívta maga után a lányt. Előbb távolugróversenyt rendeztek a kutyától elzárt hátsó kertben, és Bojána veszített. A fiú három centit javított. Ki kellett húzni a leghátsó karót, és beszúrni az új lábnyom mellé. Holnap az apa bevési az új dátumot a régi alá. Aztán besötétedett, és bevonultak a házba. Bojána kulcsra zárta az ajtót, ahogy a szülőknek megígérte. A fiú levette a cipőt, és kézen fogta a lányt. Még soha nem tartotta egy kisgyerek kezét. A fiú a szülők hálósobájába vonszolt egy széket. Arra kérte Bojánát, hogy szedje le a dobozt a szekrény tetejéről. Bár a neve harcot jelent, a lány fölállt a székre. A fiú arca furcsa grimaszba rándult, amikor a lány még a port is le akarta törölni. A fiú gyengéden az ágyra fektette a doboz fedelét, és fölhajtotta volna a szőnyeget. Bojánának le kellett róla szállni. A fiú letérdelt. A gyerekek úgy tudnak térdelni, órákon át, de úgy. Aztán kiborította a parkettra a kirakóst. Olyanok voltak, mint az idegsejtek egy biológiai könyben, ezeröttszáz darab.

A lány kaukázusi kefert hozott, teát főzött. Pirítósszaggal akart az evéshez kedvet csinálni, de a fiút semmi más nem érdekelt, csak a puzzle. A parketten már alakot öltött a vízpart, néhány sokárbocós hajó, hajlongó koldusok. Kék égen fátyolfelhő, fátyolfelhő mögött kék ég. A fiú mereven nézte a kirakós megmaradt darabjait: agyagszínűek voltak egytől egyig, és fekete boltívek ásitottak rajtuk. Egyforma volt mind. Bojána az ágy szélére ült, hátha segíthet. A szülei sosem hagyták, hogy némán üljön órákon át. Anyjának fehér bőre volt számtalan anyajeggyel. A kóla a párkányon állt, míg ki nem ment belőle a szénsav – rég gondolt ilyesmire. A fiú elakadt. Kimeredt szemmel nézett. Aztán kiemelt két sötétebb árnyalatú darabot a földön heverő elemek közül, és egymáshoz illesztette őket. Ennél tovább nem jutott. A nagylábujja föl-alá járt, mint valami billentyű. Foggal tépdeste a köröm melletti bőrkét, úgy gondolkozott.

Bojána összerezett, mikor a kertkaput hallotta nyílni. Mégsem mozdult. Azt akarta, hogy az anya lássa, milyen békében ülnek itt a fiával. Igaz, a gyerek mutatójaja véres volt picit. A látszat kedvéért lekuporodott a fiú mellé. Még sosem ült így egy kisgyerekkel. Megfájdult a térde, mire a szülők felértek.

Az anya megtorpant valamiért a küszöbön. Az apa azt kérdezte, mi a bánat ez. Az anya megmarkolta a fiú csuklóját. Lehajolt, hogy a fia arcába kiabáljon: megígérted, hogy soha többé! Hogy soha, soha! Az apa közben feltörte a puzzle már összeállt részzeit, és rémülten összesöpörte egyetlen nagyobb halomba. Az anya betapasztotta a fia szemét, és Bojánára nézett iszonyodva. Hát nem megbeszéltük?, kiabálta. Elismételte. Bojána nem emlékezett. Megbeszélték? Talán az első napon esett róla szó, amikor őt a szörp foltja kötötte le. Görnyedve, szolgálatkészen tartotta az apának a dobozt, aki kapkodva lapátolta bele a kirakós darabjait. Talán a Colosseum. Valami nagy barna épület fekete boltívekkel. Talán egy piramis ablakokkal. A lány közben az anya kiabáló száját nézte. Ha megütné, belekerülne a kérdőívbe. Az anya ölbe kapta a fiút, és leviharzott az emeletről. Az apa az ágy alá rúgta a dobozt, leroskadt az ágy szélére, és sírni kezdett. Vinnyogva zokogott. Bojána magára hagyta.

A lány szántsándékkal recsegtette a lépcsőfokokat. Nem mert az esztergált gömbdíszezhé érnei.

Az anya a konyhapultnál állt, a fia lába a derekára kulcsolódott. A fiú hátát vesétől nyakszirtig simogatta az anya keze. Soha, soha, duruzsolta. Magát is ringatta, nem csak a fiát. Mikor észrevette, hogy ott a lány, annyit mondott: ne gyere többet. Ha csaldódt Bojánában, akkor tartotta valamire. Ezt lehet dédelgetni majd. Bojána elfordult, és fölvette a cipőjét. Képtelen volt megkötni a cipőfűzőt, annyira remegett. Ennek a remegésnek még mindig nem adott nevet. Tuds cipőt kötni? – nem tudok. Elköszönt, behúzta az ajtót. Az a dromedár nekirontott, de nem ette meg.

Ez volt Bojána ötödik, legnagyobb hibája. Talán sorszámat sem kellene kapnia, annyira nagy.

A következő család egy régi városrész meredek utcájában lakott. Ha Bojána öt lépést tett hegynek fel, az emelet alagsorrá változott. Csöndes negyed volt, sárga macskakövel. A férj bankban dolgozott, az anya múzeumban. Fizették a BKV-bérletet. Volt egy pelenkázásra, etetésre szoruló gyerekük, aki összevissza karmolta Bojánát. A Bojána harcot jelent – osztotta meg velük mindjárt az első kávézaskor. Kötetlen beszélgetés, folt. A kert is meredeken emelkedett, nem csak az utca. Egy vadalmafaág pár lépéssel följobb már mellmagasságba került, a mellmagasság pedig szájmagasságba. Házállat nem volt, a férj viszont molesztálta a lányt. Itt elég sokáig kibírta Bojána, a kávé nem hagyott foltot. Évek teltek el, mire eszébe jutott a plümió.